

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра садово-паркового та лісового господарства**

«Затверджую»

Завідувач кафедри

«____» _____ 201__ р.

_____ (Т.І. Мельник)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 9. Інформаційні технології в лісовому господарстві

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність **205 “Лісове господарство”**

(шифр і назва напряму підготовки)

Факультет: Агротехнологій та природокористування

2019-2020 навчальний рік

Робоча програма Інформаційні технології в лісовому господарстві для студентів за **спеціальністю 205 «Лісове господарство»**.

Розробник:

к. б. н., асистент Шерстюк М. Ю. ()
прізвище, ініціали *підпис*

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри ***садово-паркового та лісового господарства***.

Протокол № ____ від “ ” _____ 2019 року

Завідувач кафедри _____ (Мельник Т.І.)
(підпис) *(прізвище та ініціали)*

Погоджено:

Декан факультету _____ (І.М. Коваленко)
(на якому викладається дисципліна)

Декан факультету _____ (І.М. Коваленко)
(до якого належить кафедра)

Методист навчального відділу _____ (Г.О. Бабошина)

Зареєстровано в електронній базі: дата: _____ 201__ р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»	За вибором	
Модулів – 2	Спеціальність 205 «Лісове господарство»	Рік підготовки	
Змістовних модулів – 2		2019-2020	
Загальна кількість годин – 120		Курс	
		1м	1м
		Семестр	
		1	1
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,14 самостійної роботи студента – 5,4	Освітній ступінь магістр	Лекції	
		14	8
		Лабораторні	
		30	6
		Самостійна робота	
		76	106
		Індивідуальне завдання:	
		Вид контролю: комп'ютерне тестування, захист ЛПЗ, усне опитування.	
		Вид контролю	
		Екзамен	

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 36,66/63,34 (44/76)

для заочної форми навчання – 10/90 (12/108)

2. Мета за завдання навчальної дисципліни

Аналіз тенденцій розвитку і використання інформаційних ресурсів у світі дозволяє зробити висновок, що технологічний рівень галузі, держави визначається рівнем володіння спеціалістами всіх рівнів сучасними інформаційними технологіями.

Управління лісогосподарським виробництвом та лісовими ресурсами в сучасних умовах потребує переходу на більш високий, екосистемний рівень, що стане можливим тільки завдяки використанню сучасних програмних продуктів для підвищення оперативності обробки даних з метою покращення якості прийняття управлінських рішень.

Вивчення дисципліни «Інформаційні технології в л/г» надасть студентам освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» можливість отримати поглиблені знання в галузі сучасних комп'ютерних систем, в першу чергу систем обробки просторових даних і управління базами даних та навички у використанні цих систем для вирішення різноманітних завдань управління деревообробним господарством.

Метою дисципліни «Інформаційні технології в л/г» є поглиблення знань та набуття практичних навичок використання інформаційних систем, перш за все систем обробки даних та управління базами даних, інформаційно-пошукових систем для підготовки оптимальних управлінських рішень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: теоретичні основи застосування геоінформаційних систем обробки даних, управління базами даних;

вміти: застосовувати реляційні системи управління базами даних, геоінформаційні системи обробки даних у сполученні з галузевими базами даних для підтримки прийняття рішень в управлінні лісогосподарським виробництвом.

Знання та навички, які студенти набувають при вивченні геоінформаційних систем в лісовому господарстві призначені для використання у спеціальних дисциплінах, в основному, на освітньому рівні «бакалавр» та «магістр». Особливо важливими є знання з геоінформаційних систем при вивченні курсу дисциплін з управління лісогосподарським виробництвом.

Знання з геоінформаційних систем необхідні студентам також для успішного виконання курсових та дипломних проектів (робіт).

3. Програма навчальної дисципліни

(затверджено Вченою методичною радою університету від 20 березня 2018 р.)

Змістовий модуль 1. Ефективне використання пакету MS Office для вирішення практичних задач лісового господарства.

Тема1. Вступ. Сучасний ринок апаратних та програмних засобів ПК.

Предмет та зміст дисципліни. Значення та місце дисципліни в системі підготовки спеціалістів лісогосподарського профілю. Еволюція обчислювальної техніки. Перспективи розвитку засобів обчислювальної техніки та їх використання в лісовому господарстві. Апаратне та програмне забезпечення сучасного ПК. Операційна система Windows XX. Інтерфейс Windows.

Тема 2. Сучасні інформаційні системи.

Загальна характеристика інформаційних систем. Структура інформаційної системи. Апаратне забезпечення. Програмне забезпечення. Операційні системи. Системне програмне забезпечення. Характеристика основних груп прикладного програмного забезпечення. Методичні поради Вивчаючи тему, слід приділити особливу увагу поняттю «інформаційна система».

Тема 3. Банки даних.

Банк даних, база даних, система управління базами даних (СУБД). Ієрархічна, мережна та реляційна моделі даних, їхні характеристики. Огляд сучасних СУБД. Атрибутивні та просторові (географічні) бази даних. Банк даних «Лісовий фонд України», його структура. Основні компоненти системи «Управління лісовими ресурсами» (УЛР): організація, ведення та експлуатація бази повидільної таксаційної характеристики земельних ділянок лісового фонду (БД ПТХЛ). Отримання звітів із БД ПТХЛ за допомогою стандартного програмного забезпечення системи УЛР. Програма Intrf, отримання даних за нестандартними запитами. Фільтрування даних за допомогою програми АWK. База даних державного лісового кадастру та обліку лісового фонду України, технологія створення, ведення та основні напрями використання в управлінні лісовими ресурсами. Банк даних «Лісосічний фонд підприємства» (ЛФП), його структура. Технологія здійснення матеріальної та грошової оцінки лісосік на персональному комп'ютері. Технологія формування лісосічного фонду підприємства на черговий рік. Отримання звітів про лісосічний фонд підприємства. Адаптивний алгоритм промислової сортировки лісосічного фонду. Отримання даних для використання в електронних таблицях.

Тема 4. Електронні таблиці.

Призначення та загальна характеристика електронних таблиць. Основні групи функцій та їх використання. Засоби роботи з базами даних. Інтеграція із системою УЛР: імпорт даних, підготовлених програмами Intrf, АWK, та їх використання для вирішення лісівничих задач. Інтеграція із системою ЛФП. Використання даних про лісосічний фонд підприємства для підготовки варіантів управлінських рішень

Змістовий модуль 2. Застосування інтернет-технологій та сучасних статистичних та графічних програмних пакетів для ефективного управління лісовим господарством.

Тема 5. Системи підготовки документів.

Структурований та WYSIWYG підходи до підготовки документів. Редактори текстів, текстові процесори, системи підготовки документів з логічним форматуванням, видавничі системи. Основні прийоми підготовки документів за допомогою текстового процесора MS Word. Використання та створення стилів і шаблонів документів. Механізми DDE та OLE і їх використання для обміну об'єктами з іншими прикладними програмами MS Windows.

Тема 6. Географічні інформаційні системи.

Поняття про географічні інформаційні системи (ГІС). Структура ГІС. Огляд програмного забезпечення ГІС. Використання ГІС у лісовому господарстві. Знайомство з галузевою інформаційно-картографічною системою «АРМ працівника лісового господарства».

Тема 7. Комп'ютерні мережі.

Локальні комп'ютерні мережі. Апаратне та програмне забезпечення локальних комп'ютерних мереж. Перспективи застосування локальних комп'ютерних мереж у лісовому господарстві. Корпоративні мережі (Інтранетт). Глобальні комп'ютерні мережі (Інтернет). Протоколи Інтернет: telnet, smtp, gopher, ftp, http. Ресурси Інтернет для фахівців лісового профілю.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин												
	Денна форма							Заочна форма					
	Усього	У тому числі						Усього	У тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р	с.р /с.г		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Ефективне використання пакету MS Office для вирішення практичних задач лісового господарства.													
Тема 1. Предмет та завдання курсу	8	2				6		14	1				12
Тема 2. Сучасні інформаційні системи	16	2	4			10		14	1	1			12
Тема 3. Банки даних.	18	2	6			10		14	1	1			12
Тема 4. Електронні таблиці.	16	2	4			10		16	1	1			14
Разом за	58	8	14			36		58	4	3			50

модулем 1												
Модуль 2												
Змістовий модуль 2. Застосування інтернет-технологій та сучасних статистичних та графічних програмних пакетів для ефективного управління лісовим господарством.												
Тема 5. Системи підготовки документів .	22	2	6			14		22	1	1		20
Тема 6. Географічні інформаційні системи.	22	2	6			14		22	2	1		20
Тема 7. Комп'ютерні мережі .	18	2	4			12		18	1	1		16
Разом за модулем 2	62	6	16			40		62	4	3		56
Усього годин	120	14	30			76		120	8	6		106

**5. Теми та план лекційних занять
(денна форма навчання)**

№ п/п	Назва та зміст модулів та їх елементів	Кількість годин
1.	Тема1. Вступ. Сучасний ринок апаратних та програмних засобів ПК. План. 1. Предмет та зміст дисципліни. Значення та місце дисципліни в системі підготовки спеціалістів лісогосподарського профілю. 2. Еволюція обчислювальної техніки. Перспективи розвитку засобів обчислювальної техніки та їх використання в лісовому господарстві. 3. Апаратне та програмне забезпечення сучасного ПК. Операційна система Windows XX. Інтерфейс Windows.	2
2.	Тема 2. Сучасні інформаційні системи. План. 1. Загальна характеристика інформаційних систем. Структура інформаційної системи. 2. Апаратне забезпечення. Програмне забезпечення. Операційні системи. Системне програмне забезпечення. 3. Характеристика основних груп прикладного програмного забезпечення.	2
3.	Тема 3. Банки даних. План. 1. Банк даних, база даних, система управління базами даних (СУБД). Ієрархічна, мережна та реляційна моделі даних, їхні характеристики. Огляд сучасних СУБД. Атрибутивні	2

	та просторові (географічні) бази даних. 2. Банк даних «Лісовий фонд України», його структура. 3. Основні компоненти системи «Управління лісовими ресурсами» (УЛР): організація, ведення та експлуатація бази повидільної таксаційної характеристики земельних ділянок лісового фонду (БД ПТХЛ).	
4.	Тема 4. Електронні таблиці. План. 1. Призначення та загальна характеристика електронних таблиць. 2. Основні групи функцій та їх використання. Засоби роботи з базами даних. 3. Інтеграція із системою УЛР: імпорт даних, підготовлених програмами Intrf, AWK, та їх використання для вирішення лісівничих задач. Інтеграція із системою ЛФП.	2
5.	Тема 5. Системи підготовки документів. План. 1. Структурований та WYSIWYG підходи до підготовки документів. 2. Редактори текстів, текстові процесори, системи підготовки документів з логічним форматуванням, видавничі системи. Основні прийоми підготовки документів за допомогою текстового процесора MS Word. 3. Використання та створення стилів і шаблонів документів. Механізми DDE та OLE і їх використання для обміну об'єктами з іншими прикладними програмами MS Windows.	2
6.	Тема 6. Географічні інформаційні системи. 1. Поняття про географічні інформаційні системи (ГІС). 2. Структура ГІС. Огляд програмного забезпечення ГІС. Використання ГІС у лісовому господарстві. 3. Знайомство з галузевою інформаційно-картографічною системою «АРМ працівника лісового господарства».	2
7.	Тема 7. Комп'ютерні мережі. 1. Локальні комп'ютерні мережі. Апаратне та програмне забезпечення локальних комп'ютерних мереж. Перспективи застосування локальних комп'ютерних мереж у лісовому господарстві. 2. Корпоративні мережі (Інтранет). Глобальні комп'ютерні мережі (Інтернет). Протоколи Інтернет: telnet, smtp, gopher, ftp, http. 3. Ресурси Інтернет для фахівців лісового профілю.	2
Разом:		14

**6. Теми та план лекційних занять
(заочна форма навчання)**

№ п/п	Назва та зміст модулів та їх елементів	Кількість годин
1.	Тема1. Вступ. Сучасний ринок апаратних та програмних засобів ПК. План. 4. Предмет та зміст дисципліни. Значення та місце дисципліни в системі підготовки спеціалістів лісогосподарського профілю. 5. Еволюція обчислювальної техніки. Перспективи розвитку засобів обчислювальної техніки та їх використання в лісовому господарстві. 6. Апаратне та програмне забезпечення сучасного ПК. Операційна система Windows XX. Інтерфейс Windows.	1
2.	Тема 2. Сучасні інформаційні системи. План. 4. Загальна характеристика інформаційних систем. Структура інформаційної системи. 5. Апаратне забезпечення. Програмне забезпечення. Операційні системи. Системне програмне забезпечення. 6. Характеристика основних груп прикладного програмного забезпечення.	1
3.	Тема 3. Банки даних. План. 4. Банк даних, база даних, система управління базами даних (СУБД). Ієрархічна, мережна та реляційна моделі даних, їхні характеристики. Огляд сучасних СУБД. Атрибутивні та просторові (географічні) бази даних. 5. Банк даних «Лісовий фонд України», його структура. 6. Основні компоненти системи «Управління лісовими ресурсами» (УЛР): організація, ведення та експлуатація бази повидільної таксаційної характеристики земельних ділянок лісового фонду (БД ПТХЛ).	1
4.	Тема 4. Електронні таблиці. План. 4. Призначення та загальна характеристика електронних таблиць. 5. Основні групи функцій та їх використання. Засоби роботи з базами даних. 6. Інтеграція із системою УЛР: імпорт даних, підготовлених програмами Intrf, AWK, та їх використання для вирішення лісівничих задач. Інтеграція із системою ЛФП.	1

5.	Тема 5. Системи підготовки документів. План. 4. Структурований та WYSIWYG підходи до підготовки документів. 5. Редактори текстів, текстові процесори, системи підготовки документів з логічним форматуванням, видавничі системи. Основні прийоми підготовки документів за допомогою текстового процесора MS Word. 6. Використання та створення стилів і шаблонів документів. Механізми DDE та OLE і їх використання для обміну об'єктами з іншими прикладними програмами MS Windows.	1
6.	Тема 6. Географічні інформаційні системи. 4. Поняття про географічні інформаційні системи (ГІС). 5. Структура ГІС. Огляд програмного забезпечення ГІС. Використання ГІС у лісовому господарстві. 6. Знайомство з галузевою інформаційно-картографічною системою «АРМ працівника лісового господарства».	2
7.	Тема 7. Комп'ютерні мережі. 4. Локальні комп'ютерні мережі. Апаратне та програмне забезпечення локальних комп'ютерних мереж. Перспективи застосування локальних комп'ютерних мереж у лісовому господарстві. 5. Корпоративні мережі (Інтранет). Глобальні комп'ютерні мережі (Інтернет). Протоколи Інтернет: telnet, smtp, gopher, ftp, http. 6. Ресурси Інтернет для фахівців лісового профілю.	1
Разом:		8

7. Теми практичних занять (денна форма навчання)

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Ознайомлення з сучасними інформаційними системами. Основні операційні системи.	4
2.	Робота з базами даних. Створення та редагування баз даних в різних програмних пакетах.	6
3.	Робота з електронними таблицями. Створення та редагування. Використання основних розрахункових функцій в пакетах MS Excel та Statistika	4
4.	Робота з системами підготовки документів. Основні прийоми підготовки документів за допомогою текстового процесора	6

	MS Word. Використання та створення стилів і шаблонів документів. Механізми DDE та OLE і їх використання для обміну об'єктами з іншими прикладними програмами MS Windows.	
5.	Ознайомлення з географічними інформаційними системами(ГІС). Структура ГІС. Огляд програмного забезпечення ГІС. Використання ГІС у лісовому господарстві. Знайомство з галузевою інформаційно-картографічною системою «АРМ працівника лісового господарства».	6
6.	Комп'ютерні мережі. Їх структура та класифікація. Робота з комп'ютерною мережею.	4
Разом:		30

8. Темы практичних занять (заочна форма навчання)

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Ознайомлення з сучасними інформаційними системами. Основні операційні системи.	1
2.	Робота з базами даних. Створення та редагування баз даних в різних програмних пакетах.	1
3.	Робота з електронними таблицями. Створення та редагування. Використання основних розрахункових функцій в пакетах MS Excel та Statistika	1
4.	Робота з системами підготовки документів. Основні прийоми підготовки документів за допомогою текстового процесора MS Word. Використання та створення стилів і шаблонів документів. Механізми DDE та OLE і їх використання для обміну об'єктами з іншими прикладними програмами MS Windows.	1
5.	Ознайомлення з географічними інформаційними системами(ГІС). Структура ГІС. Огляд програмного забезпечення ГІС. Використання ГІС у лісовому господарстві. Знайомство з галузевою інформаційно-картографічною системою «АРМ працівника лісового господарства».	1
6.	Комп'ютерні мережі. Їх структура та класифікація. Робота з комп'ютерною мережею.	1
Разом:		6

9. Самостійна робота
(денна форма навчання)

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Скорочення об'єму документу. Створення Реферату документу. Створення Резюме. Підбір синонімів. Автотекст. Створення своїх колонтитулів. Різна нумерація сторінок в різних частинах документу.	12
2.	Створення шаблону електронної форми документу. Редагування його. Створення серійного листа за допомогою функції злиття.	12
3.	Обчислення математичних виразів. Знайомство з текстовими функціями та функціями дат. Робота з масивами.	12
4.	Розв'язок задачі лінійного програмування. Задача розподілу ресурсів та транспортна задача. Розв'язок нелінійних рівнянь, систем рівнянь Прогнозування. Лінійна регресія. Поліноміальна апроксимація.	12
5.	Статистичний пакет STATISTICA.	12
6.	Створення і редагування схем. Друкування схем.	8
7.	Пошукові засоби мережі Internet. Робота з пошуковими засобами мережі Internet. Використання світових інформаційних ресурсів (AGORA). Система електронної пошти. Ведення електронної кореспонденції: відправлення повідомлень, і відповідей на листи, пошук і накопичення адрес. Програма MS Exchange, Microsoft Fax. Практична робота з програмними засобами MS Exchange, Microsoft Fax, Outlook Express. Створення особистої Web-сторінки. Використання MS Internet Assistant	8
Разом:		76

10.Самостійна робота
(заочна форма навчання)

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Скорочення об'єму документу. Створення Реферату документу. Створення Резюме. Підбір синонімів. Автотекст. Створення своїх колонтитулів. Різна нумерація сторінок в різних частинах документу.	14
2.	Створення шаблону електронної форми документу. Редагування його. Створення серійного листа за допомогою функції злиття.	16
3.	Обчислення математичних виразів. Знайомство з текстовими функціями та функціями дат. Робота з масивами.	16

4.	Розв'язок задачі лінійного програмування. Задача розподілу ресурсів та транспортна задача. Розв'язок нелінійних рівнянь, систем рівнянь Прогнозування. Лінійна регресія. Поліноміальна апроксимація.	16
5.	Статистичний пакет STATISTICA.	16
6.	Створення і редагування схем. Друкування схем.	14
7.	Пошукові засоби мережі Internet. Робота з пошуковими засобами мережі Internet. Використання світових інформаційних ресурсів (AGORA). Система електронної пошти. Ведення електронної кореспонденції: відправлення повідомлень, і відповідей на листи, пошук і накопичення адрес. Програма MS Exchange, Microsoft Fax. Практична робота з програмними засобами MS Exchange, Microsoft Fax, Outlook Express. Створення особистої Web-сторінки. Використання MS Internet Assistant	14
Разом:		106

11. Індивідуальні завдання

Підготовка рефератів

1.Скорочення об'єму документу. Створення Реферату документу. Створення Резюме. Підбір синонімів. Автотекст. Створення своїх колонтитулів. Різна нумерація сторінок в різних частинах документу.

2. Створення шаблону електронної форми документу. Редагування його. Створення серійного листа за допомогою функції злиття.

3. Обчислення математичних виразів. Знайомство з текстовими функціями та функціями дат. Робота з масивами.

4. Розв'язок задачі лінійного програмування. Задача розподілу ресурсів та транспортна задача. Розв'язок нелінійних рівнянь, систем рівнянь Прогнозування. Лінійна регресія. Поліноміальна апроксимація.

5. Статистичний пакет STATISTICA.

6. Створення і редагування схем. Друкування схем.

7. Пошукові засоби мережі Internet. Робота з пошуковими засобами мережі Internet. Використання світових інформаційних ресурсів (AGORA). Система електронної пошти. Ведення електронної кореспонденції: відправлення повідомлень, і відповідей на листи, пошук і накопичення адрес. Програма MS Exchange, Microsoft Fax. Практична робота з програмними засобами MS Exchange, Microsoft Fax, Outlook Express. Створення особистої Web-сторінки. Використання MS Internet Assistant

11.Методи навчання

1. Методи навчання за джерелом знань:

1.1. Словесні: розповідь, пояснення, лекція.

1.2. Практичні: практична робота.

2. Методи за характером логіки пізнання.

2.1. Аналітичний

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

3.1. Проблемний (проблемно-інформаційний)

4. Активні методи навчання – використання технічних засобів навчання, мозкова атака. Рішення кросвордів, екскурсії, заняття на виробництві. Використання навчальних та контролюючих тестів. Використання опорних конспектів лекцій.

5. Інтерактивні технології навчання – використання мультимедійних технологій.

12. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ECTS.

2. проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація).

3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:

- рівень знань, продемонстрований на практичних. Лабораторних та семінарських заняттях;

- активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;

- результати виконання та захисту лабораторних робіт;

- експрес-контроль під час аудиторних занять;

- самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;

- написання рефератів;

- результати тестування;

- письмові завдання при проведенні контрольних робіт.

13. Розподіл балів, які отримують студенти (денна форма навчання)

Поточне тестування та самостійна робота			Разом за модулі та СРС	Атестація	Підсумковий тест. Екзамен.	Сума
Змістовий модуль 1 1– 30 балів	Змістовий модуль 2 1– 40 балів	СРС 15 балів	55 (70+15)	15		100
T1-2	T3-7					

Шкала оцінювання: національна та ECTS
(денна форма навчання)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

14. Рекомендована література

Базова

1. Базилевская Н.А. Теории и методы интродукции растений. – М.: Изд. Моск. ун-та, 1964. –131с.
2. Кохно М.А., Кузнецов С.І. Методичні рекомендації щодо добору дерев та кущів для інтродукції в Україні. – К.: Фітосоціоцентр, 2005. – 48с.
3. Кохно Н.А., Курдюк А.М. Теоретические основы и опыт интродукции древесных растений в Украине. – К.: Наук. думка, 1994. – 185с.
4. Сікура Й.Й., Капустян В.В. Інтродукція рослин (її значення для розвитку цивілізації, ботанічної науки та збереження біорізноманіття рослинного світу). – К.: Фітосоціоцентр, 2003. – 280с.

Допоміжна

1. Базилевская Н.А., Мауринь А.М. Интродукция растений: история и методы отбора исходного материала. – Рига: Изд. Латв. ун-та, 1982. – 103с.

2. Вавилов Н.И. Генетика и селекция: Избр. соч. – М.: Колос, 1986. – 559 с.
3. Вульф Е.В. Введение в историческую географию растений. – М.-Л.: Госиздат колхоз. и совхоз. лит., 1933. – 414 с.
4. Гурский А.В. Основные итоги интродукции древесных растений в СССР. – М.-Л.: Изд. АН СССР, 1957. – 303 с.
5. Кормилицин А.М. Методические рекомендации по подбору деревьев и кустарников для интродукции на юге СССР. – Ялта, 1977. – 30 с.
6. Кохно М. А. Інтродукція кленів на Україні. – К.: Наук. думка, 1968. – 171 с.
7. Лапин П.И., Сиднева С.В. Оценка перспективности интродукции древесных растений по данным наблюдений // Опыт интродукции древесных растений. – М., 1973. – С. 7-67.
8. Некрасов В.И. Актуальные вопросы развития теории акклиматизации растений. – М.: Наука, 1980. – 102 с.
9. Нестерович Н.Л. Акклиматизация древесных растений в зеленом строительстве и лесном хозяйстве Белорусской ССР. – Минск: Изд. АН БССР, 1950. – 175 с.
10. Русанов Ф.Н. Основные понятия по интродукции растений и некоторые ее примеры // Тр. Ботан. сада АН УзССР. – 1954. – Вып. 4. – С. 53-85.